

Ög 188 = Ög 238. Bankeberg, Vikingstads sn.

Pl. 105.

Litteratur: N1945.

Denna runsten stod under 1600-talet »wid Bankebärg i gärdet, i Wickenstad socken» (Peringskiöld) och antecknas år 1760 av Broocman såsom befintlig vid Bankebergs gästgivargård. Under tiden mellan Broocmans besök före 1760 och Säves år 1861 har stenen fallit omkull och dolts, men år 1910 anträffades den igen vid plöjning, enligt Brates uppgift 350 steg norr om landsvägen i en ängsmark, som i vår tid uppodlats, på gränsen mellan gårderna 5 och 6 öster om Bankebergs Mellangård. Jag rådförde mig sommaren 1945 med markens ägare, två bröder Nilse, som voro med och funno stenen år 1910, och de angåvo fyndstället till omkr. 200 m. N om landsvägen. Stenen restes genom Brates försorg år 1913 på den lilla bergbacken gentemot fyndstället på sydsidan om landsvägen, i vinkeln mellan Linköpingsvägen och Vikingstadsvägen.

Inskrift:³⁴

purstin : risi · sin × paosi × ifuir × kirmun...

5 10 15 20 25 30

»Torsten reste denna sten efter Germund ...»

Till läsningen: Inskriften börjar med namnet **purstin**, vars alla runor äro tydliga – att Brate efter upprepade undersökningar åren 1911 och 1914 här kunnat läsa **pulfr** och sedan **pulkr** synes mig kunna förklaras, endast om man antager, att stenen icke har varit tillräckligt rengjord. Peringskiöld har här läst **purstin**. För Brates hela behandling av stenen har denna hans läsning varit ödesdiger, då den lett honom till att bestrida, att den år 1910 funna stenen är identisk med Ög 188, B 871, varför han i sin utgåva av den försett den med ett nytt nummer (Ög 238). **s**-runan har i namnet en egendomlig form, men denna återkommer även i följande ord, **risi**. Den från de övriga något isolerade **n**-runan (r. 7) är även fullt tydlig, ehuru ej så djupt huggen som **s**-runan (r. 4). Den på ett tafatt sätt utbuktade slinglinjen har här vållat någon förvirring i den tydligen ovane ristarens arbete, och han har bl.a. improviserat en punkt, efter det han ristat nästa runa, 8 r. Punkten har därför kommit för långt ner. I fortsättningen har han emellertid efter orden **risi · sin** övergått till × som skiljetecken. Jag är ense med

Brate om läsningen **paosi** × men läser sedan **ifuir**, icke **iftir**. Bistaven i **u**-runan är synlig nästan ända ned till nedre slinglinjen, och invid linjen ser man slutet av den; en upphöjd kristall skiljer stumparna åt. Det följande ordet är svårt vittrat, men läsningen **kirmun** torde vara säker. Därefter kommer ett parti av stenen, där ytan är bortfallen. I fortsättningen av slingan ser jag ingen runtext, men själva slinglinjen står kvar. Det förefaller mig anmärkningsvärt, att Brate icke sett denna slinglinje. – Om det finns ett kors i ytan innanför slingan, vågar jag ej med full bestämdhet avgöra, men nog tycker man sig se flera fragment av ett sådant kors. Jag har svagt antytt några av de mest tydliga linjerna på min ifyllning av stenen.

Plansch 105a. Ög 188 = Ög 238. Bankeberg, Vikingstads sn. Foto Nordén 1945. [Vid planschen skriver Wessén: »Finns inte ett kors mitt på stenen?» Nordén skriver: »Se härom manus! Nordén» Jansson skriver 1947: Helt retusch. Glömt kors!]

³⁴ Nordén anger läsning och tolkning mot slutet av artikeln, före stycket som inleds »Då Brate räknar med». I utgåvan har detta flyttats till före »Till läsningen», i enlighet med hur det i övrigt anges i samtida band av *Sveriges runinskrifter*.

Då Brate räknar med, att inskriften »uppenbarligen är avfattad i lönnskrift», har detta bidragit till, att han förts bort från tanken, att Ög 238 är identisk med Ög 188. Ett annat skäl, som han anför, är att på B 871 = Ög 188 en del av stenens kant upptill t.v. saknas och att stenens topp skjuter högre upp över slingan. Men detta är tydligen blott onöjaktigheter i teckningen hos B 871, möjligen framkallade av att stenen vid undersökningstillfället låg kullfallen och hade sidor och överdel dolda av jord eller sten.³⁵

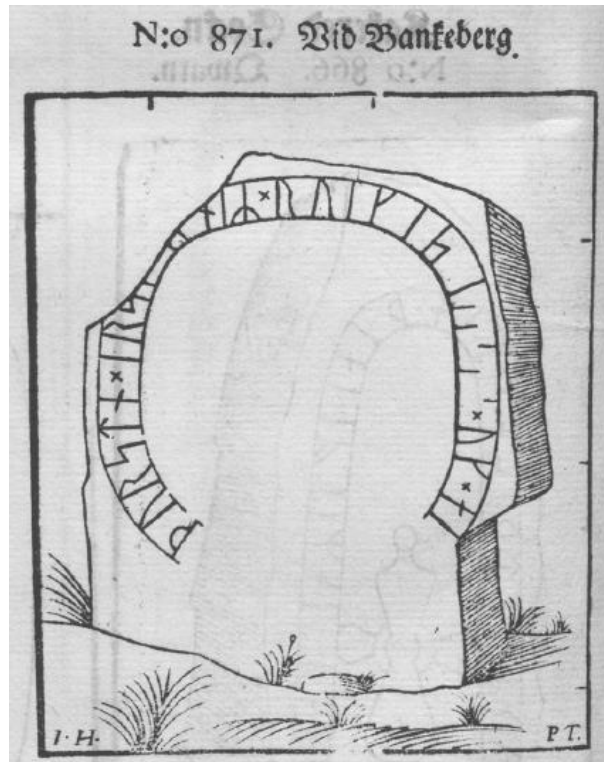

Fig. 206. Ög 188. Bankeberg, Vikingstads sn. Efter B 871.

Plansch 102b. Ög 189. Bo, Vikingstads sn. Foto Nordén 1945. [Jansson skriver 1947: Översiktsbild duger]

³⁵ P. A. Säve nämner ytterligare en runsten från Bankeberg i sin Reseberättelse 1861 (ATA), som liksom Ög 188 var försvunnen. Ingen inskrift är känd. Denna andra sten är upptagen som nr 114 hos Wiede i hans Östergötlands run-urkunder (1875). Men då varken Brate eller Nordén nämner den, får man anta att de anser denna andra runsten och Ög 188 vara identiska. P. A. Säve anger att markägarna, från Västergården och Mellangården, lovade att de skulle ta vara på och resa dem.

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med reservationer. Utgåvan är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter är du välkommen att meddela dessa till utgivaren på nedanstående e-postadress.

Utgivare: Jan Owe

Kontakt: runor@gamlebo.se

Senast ändrad 2020-05-20